

*Bu makale benzerlik taramasına tabi tutulmuştur.
Araştırma Makalesi/ Research Article*

İZMİR KIRAZ KARAMAN MAHALLESİ MEZAR TAŞLARI

Bilal SEZER* Selim KAHYA**

Öz

Mezar taşları insanoğlunun bu dünyadan gelip geçtiğinin şahididir. İslam inancına göre ölüm, sonsuz bir hayatın başlangıcıdır. Bu gerçek mezar taşlarına da yansımış, ölümün hak olduğu, dünya hayatının sonlu olduğu gerçeği açık bir şekilde mezar taşı kitabelerinde ifadesini bulmuştur. Mezar taşları bulunduğu bölgenin demografik, etnik, ekonomik ve kültürel yapısı hakkında eşsiz bilgi kaynaklarıdır. Karaman Mahallesi mezar taşları mahallenin tarihi, nüfusu ve sosyo-kültürel geçmişi hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir. Bu doğrultuda konu edindiğimiz “İzmir Kiraz Karaman Mahallesi Mezar Taşları” çalışmamız, bu hedef ve gayeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mezar taşı, Kiraz, Karaman Mahallesi, Kitabe, Hat

İZMİR KIRAZ KARAMAN DİSTRİCT ANCİENT TOMBSTONES

Abstract

Ancient tombstone are witnesses to the passing of human beings from this world. According to the Islamic belief, death is not the end but the beginning of an eternal life. This fact is also reflected in the ancient tombstone. The fact that death is right and the life of this world is finite is clearly expressed in ancient tombstone inscriptions. Ancient tombstones are unique sources of information about the demographic, ethnic, economic and cultural structure of the region. The ancient tombstone of Karaman District are important in terms of giving information about the history, population and socio-cultural history of the district. In this direction, our study “ İzmir Kiraz Karaman District Ancient Tombstones” aims at this goal and purpose.

Keywords: Ancient tombstone, Kiraz, Karaman District, Inscription, Calligraphy

GİRİŞ

Kiraz, Ege Bölgesi'nin Yukarı Küçük Menderes havzasında, İzmir iline bağlı, Bozdağ'ın eteklerinde kurulmuş bir ilçedir. Bozdağ'dan Salihli'ye, Aydın dağlarından Nazilli'ye ve Alaşehir'e geçit oluşturmaktadır. Denizden yüksekliği 312 m., yüzölçümü 585 km². İzmir'e olan uzaklığı ise 140 km'dir. İlçe merkezi ve birkaç ova köyü dışındaki bütün köyleri, genellikle Bozdağ ve diğer dağlar üzerinde ve eteklerinde yer alır. Dağlık bir arazi üzerinde yer almasından dolayı, köylerin ulaşım ve sosyal imkânları sınırlıdır. Batısında Ödemiş, güneybatısında Beydağ, kuzeyinde Manisa'nın Salihli, kuzey-doğusunda Manisa'nın Alaşehir ve güneyinde Aydın'ın Nazilli ilçeleri, Kiraz'ın komşu yerleşim alanlarıdır.

* Prof. Dr. Uşak Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, sezerbilal@gmail.com

** Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, mebdeselim@hotmail.com

Kiraz (Keles) yöresine yerleşen Türkler; çoğunlukla Oğuz Türklerinin Bozok kolunun Avşar boyuna bağlı aşiretlere, çok azı da Üçok kolunun Salur boyuna bağlı aşiretlere mensuptur (Aksakal 2013:69). Anadolu'daki Oğuz boylarının dağılımına baktığımızda, Avşar boyunun; Manisa, Antalya, Bursa, Kütahya ve Aydın yöresinde de yoğun olarak yerleştiklerini görüyoruz. Osmanlı Devleti döneminde de İzmir Sancağının tamamı gibi, Kiraz yöresi, Aydın Eyaleti'ne bağlı idi. 20 Ocak 1921 tarihinde T.B.M.M. kararı ile müstakil İzmir vilayeti kurulmuş, Kiraz (Keles) da bu ilin Ödemiş kazasına bağlı bir nahiye olarak, 1948 yılında Kiraz adı ile ilçe oluncaya kadar devam etmiştir. Kiraz nüfusu 2020 yılına göre 44.105'tir. Merkez haricinde 52 mahallesi vardır.

Karaman, Kiraz ilçe merkezine 8 km. mesafede, ova üzerine kurulmuş bir mahalledir. Tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Oğuzların Üçok kolunun Salur boyunun aynı adı taşıyan aşireti olduğu bilgisinin yanında, Karamanlı emirler grubundan olan Emir Karaman Bey'in Karaman mahallesinin kurucusu olduğu kabul edilir. Karaman dağı ile Karaman çitliği de onun adını taşımaktadır (Aksakal 2013:73). Ayrıca mahalle muhtarının beyanına göre mahallenin yıllar önce Konya Karaman'dan gelmiş olabileceği bilgisi de mevcuttur. Mahallenin nüfusu resmi kayıtlara göre 483'dür.

MEZAR VE MEZAR TAŞLARI HAKKINDA

Arapça “ziyâret” kökünden gelen “ziyâret mekanı” anlamındaki mezar, ölünün gömüldüğü yerdir. Arapça'da bu kelimenin karşılığı “kabr/kabir”dir. Mezarlıkların oluşması defin geleneğiyle ilgilidir. Ölüleri gömmek için özel bir alan tahsisine daha çok yerleşik toplumlarda rastlanır. Mezar daha çok toprak üstünde kalan yapısıyla önem taşır ve ziyaret edilebilmesi için üzerinde yerini ve ait olduğu kimseyi belirleyen bir alametinin bulunması gerekir, bu sebeple dayanıklılığından dolayı taş kullanılmıştır. Geleneğin ne zaman başladığı hakkında kesin bilgi yoktur (Bozkurt 2004:519-522).

Mezarın baş ve ayak ucuna “şâhide” veya “mezar taşı” denilen taşların dikilmesi İslam'ın ilk dönemlerinden beri devam eden bir gelenektir. Hz. Peygamber'in, tanınması için Osman b. Maz'ûn'un kabrinin başına taş diktiği bilinmektedir (Bozkurt 2004:519-522).

Mezarlıklar şehircilik tarihi açısından önemli olmasının yanında mimari ve diğer el sanatlarının gelişimi konusunda zengin örnekler sunan mezar taşları, tarihi ve demografik araştırmalar bakımından büyük önem taşır. Özellikle diğer İslam ülkelerinde benzeri görülmemeyen Anadolu'daki tarihi mezarlıklar, Türk süsleme sanatları ve edebiyat tarihi açısından da önemli belgeler içermektedir (Bozkurt 2004:519-522).

Mezar taşları insanlar için önemli bilgi kaynaklarından biridir. Günümüz insanı o dönem ile ilgili en sağlam bilgileri mezar taşlarından öğrenmektedirler. Yine mezar taşları tarih açısından bir vesîka, bir toplum için tapu senedi hükmündedir. Ayrıca, mezar taşları yapıları itibariyle birer sanat eseridir. Bünyesinde taş işçiliğini, süsleme ve hat sanatını barındırır.

Bir mezar taşında genel itibariyle beş bölüm bulunur. Bunlar; başlık ve sembol, serlevha, kimlik, dua ve tarih. Genelde, kadın ve erkek mezar taşı olarak iki grupta toplanan bu taşlar, kendi içinde de farklılıklar göstermektedir. Erkek mezar taşlarında, sosyal statülerini belli eden başlıkları çok çeşitlidir. Kadın mezar taşlarında başlık olmayıp, üçgen tepelik formu içinde, daha çok kadının zarâfetini yansıtan çiçek ve takı motifleri bulunmaktadır (Berk 2006:24).

KARAMAN MAHALLESİ MEZAR TAŞLARI (KATALOG)

1. Süleyman Mahdûmu Mehmed'in Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi hamidi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 58x20 cm olup, ayak şâhidesi 58x24 cm'dir. Kitabe H.1331/M.1912-1913 tarihli olup altı satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:1) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1331	۱۳۳۱ . ۱
2. Emr etti Hüdâ eyledi fermân	۲. امر اتدي هدا ايلدي فرمان
3. Erişti ecel vermedi emân	۳. ايريشدي اجل ويرمد امان
4. Hacı İmam oğlu Süleyman	۴. حاجی امام اوغلی سلیمان
5. Mahdûmu Mehmed ruhuna	۵. مخدومی محمد روحنه
6. Fatiha	۶. فاتحه

2. Mustafa Efendi Oğlu İsmail Efendi'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi sarıklı fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 76x29 cm olup, ayak şâhidesi 74x26 cm'dir. Kitabe H.1308/M.1890-1891 tarihli olup altı satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:2) Kitabesi şu şekildedir:

1 Sene 1308	۱. سنه ۱۳۰۸
2 Emr etti Hüdâ eyledi fermân	۲. امر اتدي هدا ايلدي فرمان
3 Erişti ecel vermedi emân	۳. ايريشدي اجل ويرمد امان
4 Mustafa Efendi oğlu	۴. مصطفى ايتدي اوغلو
5 İsmail Efendi'nin ruhuna Fatiha	۵. اسماعيل ايتدينيك روحنه فاتحه

3. Mehmed Oğlu Mustafa'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi azizi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 94x25 cm olup, ayak şâhidesi 68x24 cm'dir. Kitabe H.1205/M.1790-1791 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:3) Kitabesi şu şekildedir:

1. Sene 1205	۱. سنه ۱۲۰۵
2. Emr etti Hüdâ eyledi fermân	۲. امر اتدي هدا ايلدي فرمان
3. Erişti ecel vermedi emân	۳. ايريشدي اجل ويرمد امان
4. Sucu oğlu Mehmed	۴. صوجي اوغلو محمد
5. Oğlu Mustafa ruhuna Fatiha	۵. اوغلو مصطفى روحنه فاتحه

4. Mustafa Kızı Gülsüm'ün Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 49x24 cm olup, ayak şâhidesi 28x20cm'dir. Kitabe H.1202/M.1787-

1788 tarihli olup üç satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:4) Kitabesi şu şekildedir:

1. Sene 1202	. ١ سنه ١٢٠٢
2. Buldanlı Mustafa kızı	. ٢ بلدانلی مصطفی قیزی
3. Gülsüm ruhuna Fatıha	. ٣ کولسوم روحنه فاتحه

5. Ali'nin Mahdumu Hüseyin'in Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi azizi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 80x21cm olup, ayak şâhidesi 62x24 cm'dir. Kitabe H.1223/M.1807-1808 tarihli olup altı satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:5) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1223	. ١ ١٢٢٣
2. Bir kuş idim uçtum yuvadan	. ٢ بر قوش ایدم اوجدم یودن
3. Ecel ayırdı anadan babadan	. ٣ اجل ایردی انادن بابادن
4. Kurtçu oğlu Ali'nin	. ٤ قورتجی اوغلی علینک
5. Mahdumu Hüseyin	. ٥ مخدومی حسین
6. Ruhuna Fatıha	. ٦ روحنه فاتحه

6. Süleyman'ın Zevcesi Fatıma'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 103x25cm cm'dir. Kitabe H.1327/M.1908-1909 tarihli olup altı satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:6) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1327	. ١ ١٣٢٧
2. Ne kadar şâyi' olsa cihanda şanın	. ٢ نقدر شایع اولسه جهانده شانک
3. Akıbet iki taş olur nişânın	. ٣ عاقبت ایکی طاش اولور نشانک
4. Hacı imam oğlu Süleyman'ın	. ٤ حاخ امام اوغلی سلیمنک
5. Zevcesi Fatıma ruhuna	. ٥ زوجسی فاطمه روحنه

7. Karabıyık Oğlu Hüseyin'in Mezarı

Mezarın yalnız mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi hamidi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 85x23cm'dir. Kitabe H.1318/M.1899-1900 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Arapça ile yazılmıştır. Fes başlığının bir kısmı kırılmış haldedir. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:7) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1318	. ١ ١٣١٨
2. İlahi ente rahmânî	. ٢ الهی انت رحمنی
3. Recâi minke ğufrânî	. ٣ رجائی منک غفرانی
4. Karabıyık oğlu Hüseyin	. ٤ قر بیق اوغلو حسین

5. Ruhuna Fatiha .۵ روحنه فاتحه

8. İbrahim Mahdumu Mustafa'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi azizi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 58x22cm'dir. Kitabe H.1318/M.1899-1900 tarihli olup dört satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:8) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1318 .۱ ۱۳۱۸
 2. Kara Hüseyin oğlu .۲ قره حسين اوغلو
 3. İbrahim mahdumu .۳ ابراهيم مخدومي
 4. Mustafa ruhuna Fatiha .۴ مصطفي روحنه فاتحه

9. Hüseyin Mahdumu Mustafa'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi azizi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 71x26cm'dir. Kitabe H.1311/M.1893-1894 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:9) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1311 .۱ ۱۳۱۱
 2. Kırlı İmam oğlu .۲ قيرلي امام اوغلي
 3. Hüseyin mahdumu .۳ حسين مخدومي
 4. Mustafa ruhuna Fatiha .۴ مصطفي روحنه فاتحه

10. Ali Hafız Mahdumu Molla Mustafa'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi sarıklı fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 88x30 cm olup ayak şâhidesi 68x35 cm'dir. Kitabe H.1322/M.1903-1904 tarihli olup beş satır halinde talik hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:10) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1322 .۱ ۱۳۲۲
 2. Ah ile zar kılarım gençliğime doymadım .۲ آه ايله زار قيلارم کنجلكيمه طويمديم
 3. Bu dünyada tul ömür sürmedim .۳ بو دنياده طول عمر سورمدم
 4. Karamanlı Molla Ahmed .۴ قره مانلي مولا احمد
 5. Oğlu Ali hafız mahdumu .۵ اوغلي علي حافظ مخدومي
 6. Molla Mustafa ruhuna Fatiha .۶ مولا مصطفي روحنه فاتحه

11. Mustafa Kerimesi Sabire'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 70x27 cm'dir. Kitabe H.1322/M.1903-1904 tarihli olup dört satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:11) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1322	۱۳۲۲ .۱
2. Ödemiş'ten Hacı Mehmet	۲. اوده مشدن حاج محمد
3. Oğlu Mustafa kerimesi	۳. او علي مصطفى كريمسي
4. Sabire Ruhuna Fatiha	۴. سابره روحنه فاتحه

12. Çoban'ın Kerimesi Hatice'nin Mezarı

Mezarı mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 55x29 cm'dir. Kitabe H.1320/M.1901-1902 tarihli olup dört satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:12) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1320	۱۳۲۰ .۱
2. Karamandan âli(?) çobanın	۲. قره ماندن ال جوبا نك
3. Kerimesi Hatice ruhuna	۳. كريمسي خديجه روحنه
4. Fatiha	۴. فاتحه

13. Mehmet Oğlu Hasan'ın Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi hamidi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 78x32cm'dir. Kitabe H.1314/M.1895-1896 tarihli olup altı satır halinde celi sülüs hatla Arapça ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:13) Kitabesi şu şekildedir:

1. Sene 1314	۱. سنه ۱۳۱۴
2. İlahi ente rahmânî	۲. الهي انت رحمني
3. Recâi minke ğufrânî	۳. رجاء منك غفراني
4. Karaman karyesinden kabaç	۴. قره مان قرينسندن قباچ
5. Mehmet oğlu Hasan ruhuna	۵. محمد او غلو حسن روحنه
6. Fatiha	۶. فاتحه

14. İbrahim Oğlu Ömer'in Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi azizi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 110x28 cm olup, ayak şâhidesi 103x33 cm'dir. Kitabe H.1303/M.1885-1886 tarihli olup yedi satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:14) Kitabesi şu şekildedir:

1. Hüve'l-Bâki sene 1303	۱. هو الباقي سنه ۱۳۰۳
2. Şu
görmedim	۲. شو دنيا ده گورمدم
3. Ömüremanet	۳. عمر امانت
4. Kıl şan-ı şefaât	۴. قيل شان شفعاات
5. Bir Fatiha okusun ehli	۵. بر فاتحه او قوسون اهلی
6.Oğlu İbrahim....	۶. او غلی ابراهيم

7. Oğlu Ömer ruhuna Fatiha

۷. اوغلی عمر روحنه فاتحه

15. Mustafa Kerimesi Fatıma'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi çiçek motifli dikdörtgen formunda 58x32 cm olup ayak şâhidesi 43x28cm'dir. Kitabe H.1202/M.1787-1788 tarihli olup altı satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:15) Kitabesi şu şekildedir:

1. Hayyü'l- Bâki sene 1202	۱. حي الباقي سنه ۱۲۰۲
2. İlahi kıl makamına	۲. الهي قيل مقامينه
3. Ravza-i cennetü'l -me'vâya	۳. روضه جنة المأوي
4. Bi hurmeti'l-seyyidi'l- Mustafa	۴. بحرمة سيد المصطفى
5. Babaoğlu Mustafa kerimesi	۵. بابا اوغلي مصطفى كريمسي
6. Fatıma ruhuna Fatiha	۶. فاطمه روحنه فاتحه

16. Koca İbrahim Oğlu Hasan'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi kısa başlıklı örfi sarıktır. Dikey dikdörtgen formunda 98x22 cm olup, ayak şâhidesi 66x22 cm'dir. Kitabe H.1228/M.1812-1813 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir. (Fotoğraf no:16) Kitabesi şu şekildedir:

1. Hüve'l- Muîn	۱. هو المعين
2. İlahi ravza-i cinân eyle	۲. الهي روضه جنان اليلي
3. Koca İbrahim oğlu	۳. قوجه ابراهيم اوغلي
4. Merhum Hasan ruhuna	۴. مرحوم حسن روحنه
5. Fatiha sene 1228	۵. فاتحه سنه ۱۲۲۸

17. Halil Efendi Zevcesi Fatıma'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 85x31cm olup, ayak şâhidesi 68x30 cm'dir. Kitabe H-1205/M-1787-1788 tarihli olup altı satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:17) Kitabesi şu şekildedir:

1. Hüve'l-Hayy sene 1205	۱. هو الحي سنه ۱۲۰۵
2. Emr etti Hüda eyledi fermân	۲. امر اتدي هذا ايلدي فرمان
3. Erişti ecel vermedi emân	۳. ايريشدي اجل ويرمد امان
4. Cennette gösterdiler makamını	۴. جنتده گوسترديلر مقاميني
5. Hacı Ahmed oğlu Halil Efendi	۵. حاجي احمد اوغلي خليل افندي
6. Zevcesi Fatıma ruhuna	۶. زوجہسی فاتحه روحنه

18. Molla Mehmed Kerimesi Abide'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi çiçek motifli dikdörtgen formunda, baş tarafı üçgen 55x28 cm olup, ayak şâhidesi 60x26 cm'dir. Kitabe H.1307/M.1889-1890 tarihli olup dört satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:18) Kitabesi şu şekildedir:

1. Sene 1307	. ۱ سنه ۱۳۰۷
2. Karaca oğlu	. ۲ قره جه اوغلو
3. Molla Mehmed kerimesi	. ۳ منلا محمد کریمهسی
4. Abide ruhuna Fatiha	. ۴ عابده روحنه فاتحه

19. Hacı İmam Oğlu Süleyman'ın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi sarıklı fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 72x27 cm olup, ayak şâhidesi 65x25 cm'dir. Kitabe H.1330/M.1911-1912 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Arapça ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:19)

1. 1330	. ۱ ۱۳۳۰
2. İlâhi ente rahmânî	. ۲ الهی انت رحمنی
3. Recâi minke ğufrânî	. ۳ رجائی منك غفرانی
4. Hacı imam oğlu	. ۴ حاجی امام اوغلی
5. Süleyman ruhuna Fatiha	. ۵ سلیمان روحنه فاتحه

20. Hasan Mahdumu Ali'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi azizi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 71x28 cm olup, ayak şâhidesi de 71x28 cm'dir. Kitabe H.1340/M.1921-1922 tarihli olup beş satır halinde talik hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:20) Kitabesi şu şekildedir:

1. 1340	. ۱ ۱۳۴۰
2. Âh ile zar kılarım gençliğime doymadım	. ۲ آه ایله زار قیلارم کنجلیکیمه طویمدیم
3. Şu fâni dünyada tûl-i ömür sürmedim	. ۳ بو دنیاچه طول عمر سورمدیم
4. Kabacı oğlu Hasan mahdumu	. ۴ قباچی اوغلی حسن مخدومی
5. Ali ruhuna Fatiha	. ۵ علی روحنه فاتحه

21. İsmail Kerimesi Fatıma'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi cami tasvirli dikdörtgen formunda 113x35 cm olup ayak şâhidesi 68x34 cm'dir. Kitabe H.1215/M.1799-1800 tarihli olup dört satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:21) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l- mevt	. ۱ اه من الموت
2. Bayram oğlu İsmail	. ۲ بیرام اوغلی اسماعیل

3. Kerimesi merhume Fatıma	.۳ کریمسی مرحومه فاطمه
4. Ruhuna Fatiha	.۴ روحنه فاتحه
5. Sene 1215	.۵ سنه ۱۲۱۵

22. Osman Oğlu Hacı Molla Ahmed'in Mezarı

Mezarın yalnız mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi ulema sarığı başlıklı dikey dikdörtgen formunda 95x26cm'dir. Kitabe H.1188/M.1773-1774 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:22) Kitabesi şu şekildedir:

1. Hüve'l-Bâki sene 1188	.۱ هو الباقي سنه ۱۱۸۸
2. İlahi ravza-i cinân	.۲ الهی روضه‌ی جنان
3. Eyle makamın heman	.۳ أیله مقامك همان
4. Osman oğlu hacı	.۴ عثمان اوغلی حاجی
5. Molla Ahmed ruhuna	.۵ منلا احمد روحنه

23. Ahmed'in Oğlu Seyyid Muhammed'in Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi kısa başlıklı örfi sarıktır. Dikey dikdörtgen formunda 105x25cm'dir. Kitabe H.1212/M.1796-1797 tarihli olup altı satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. Ağaca yaslanmış ve kırık haldedir. Seyyiddir. (Fotoğraf no:23) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	.۱ اه من الموت
2. Hacı oğlu	.۲ حاجی اوغلی
3. Ahmed'in oğlu	.۳ احمدك اوغلی
4. Merhum Seyyid Muhammed	.۴ مرحوم سید محمد
5. Ruhuna Fatiha	.۵ روحنه فاتحه
6. Sene 1212	.۶ سنه ۱۲۱۲

24. İsmail Kerimesi Âişe'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi çiçek motifli dikdörtgen, üst tarafı üçgen formunda 80x32 cm'dir. Kitabe H.1215/M.1799-1800 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:24) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	.۱ اه من الموت
2. Bayram oğlu İsmail	.۲ بیرام اوغلی اسماعیل
3. Kerimesi merhume Âişe	.۳ کریمسی مرحومه عائشه
4. Ruhuna el Fatiha	.۴ روحنه الفاتحه
5. Sene 1215	.۵ سنه ۱۲۱۵

25. Ali Hafız Zevcesi Şerife'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi dikey dikdörtgen, üç tarafı üçgen formunda 88x26 cm olup, ayak şâhidesi 86x28 cm'dir. Kitabe M. 1931 tarihli olup altı satır halinde talik hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Mezar betonla kaplanmış ve çerçevenmiştir. Satır aralarında çizgiler vardır.(Fotoğraf no:25) Kitabesi şu şekildedir:

1	1931	1931 . ۱
2.	Bismillahirrahmanirrahim	بسم الله الرحمن الرحيم . ۲
3.	Lâ ilâhe illallah	لا اله الا الله . ۳
4.	Molla Ahmed oğlu	مولا احمد اوغلى . ۴
5.	Ali hafız	على حافظ . ۵
6.	Zevcesi Şerife	زوجسى شريفه . ۶
7.	Ruhuna Fatiha	روحنه فاتحه . ۷

26. Bayram Oğlu Hüseyin'in Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi Azizi fes başlıklı dikey dikdörtgen formunda 78x26 cm olup, ayak şâhidesi 74x28 cm'dir. Kitabe H.1340/M.1921-1922 tarihli olup altı satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. İlk satırda köstekli saat tasviri vardır. (Fotoğraf no:26) Kitabesi şu şekildedir:

1.	Sene 1340	سنه ۱۳۴۰ . ۱
2.	Cümleden el çekip bekaya rihlet	جملدن ال چكوب بقايا رحلت . ۲
3.	Genç yaşta gitti ruhum cennete	گنج ياشده گيتدى روحم جنته . ۳
4.	Hamidiye karyesinden	حميديه قرينه سندن . ۴
5.	Bayram oğlu Hüseyin	بايرام اوغلى حسين . ۵
6.	Ruhuna Fatiha	روحنه فاتحه . ۶

27. Mustafa Kerimesi Âbide'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi çiçek motifli, ay yıldız kabartmalı, dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 56x28 cm olup, ayak şâhidesi 52x24 cm'dir. Kitabe H.1347/M.1927-1928 tarihli olup, tarihinin yanında yaşı on yedi yazmaktadır. Dört satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:27) Kitabesi şu şekildedir:

1.	Sene 1347 (Yaşı 17)	(ياشى ۱۷) سنه ۱۳۴۷ . ۱
2.	Ahmed Hacı oğlu Mustafa	احمد حاجى اوغلو مصطفى . ۲
3.	Kerimesi Âbide	كريمسى عابده . ۳
4.	Ruhuna Fatiha	روحنه فاتحه . ۴

28. Ali Oğlu Mustafa'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi makdem kısa başlıklı sarıktır. Dikey dikdörtgen formunda 58x22 cm olup, ayak şâhidesi 54x28 cm'dir. Kitabe

H.1192/M.1782-1783 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir. (Fotoğraf no:28) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	.۱ اه من الموت
2. Merhum Ali	.۲ مرحوم علی
3. Oğlu Mustafa	.۳ اوغلو مصطفى
4. Ruhuna Fatiha	.۴ روحنه فاتحه
5. Sene 1192	.۵ سنه ۱۱۹۲

29. Ahmed'in Oğlu Seyyid Mustafa'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi başlıksız dikey dikdörtgen formunda 102x36cm'dir. Kitabe H.1212/M.1796-1797 tarihli olup, beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir. Seyyiddir. (Fotoğraf no:29) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	.۱ اه من الموت
2. Ahmed'in oğlu	.۲ احمدن اوغلو
3. Merhum Seyyid Mustafa	.۳ مرحوم سيد مصطفى
4. Ruhuna Fatiha	.۴ روحنه فاتحه
5. Sene 1212	.۵ سنه ۱۲۱۲

30. Hüseyin Oğlu Seyyid Mustafa'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi başlıksız dikey dikdörtgen formunda 62x22 cm olup, ayak şâhidesi 68x28 cm'dir. Kitabe H.1218/M.1802-1803 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir. Seyyiddir. (Fotoğraf no:30) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	.۱ اه من الموت
2. Derebaşlı Hacı	.۲ دره باشلی حاجی
3. Hüseyin oğlu merhum	.۳ حسین اوغلو مرحوم
4. Seyyid Mustafa ruhuna Fatiha	.۴ سيد مصطفى روحنه فاتحه
5. Sene 1218	.۵ سنه ۱۲۱۸

31. Karacaoğlu Muhammed Ali'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi başlıksız dikey dikdörtgen formunda 58x22cm'dir. Kitabe H.1324/M.1905-1906 tarihli olup, beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir. (Fotoğraf no:31) Kitabesi şu şekildedir:

1. Hüve'l- Muîn	.۱ هو المعین
2. Merhum ve mağfur	.۲ مرحوم و مغفور

3. Karacaoğlu Muhammed	.۳ قرجه او غلو محمد
4. Ali ruhuna Fatiha	.۴ علی روحنه فاتحه
5. Sene 1324	.۵ سنه ۱۳۲۴

32. Ali'nin Oğlu Hüseyin'in Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi başlıksız dikey dikdörtgen formunda 66x36cm'dir. Kitabe H.1215/M.1799-1800 tarihli olup beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir. (Fotoğraf no:32) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	.۱ اه من الموت
2. Ali'nin oğlu	.۲ علنن او غلو
3. Merhum Hüseyin	.۳ مرحوم حسين
4. Ruhuna Fatiha	.۴ روحنه فاتحه
5. Sene 1215	.۵ سنه ۱۲۱۵

33. Hüseyin oğlu Hüseyin'in Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi kısa başlıklı örfi sarıktır. Dikey dikdörtgen formunda 78x24cm'dir. Kitabe H.1219/M.1803-1804 tarihli olup, beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir.(Fotoğraf no:33) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	.۱ اه من الموت
2. Koyunoğlu	.۲ قيون او غلو
3. Hüseyin oğlu	.۳ حسين او غلو
4. Merhum Hüseyin ruhuna	.۴ مرحوم حسين روحنه
5. Fatiha sene 1219	.۵ فاتحه سنه ۱۲۱۹

34. Merhum Ahmed Efendi'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi başlıksız dikey dikdörtgen formunda 54x22 cm olup ayak şâhidesi 68x30 cm'dir. Kitabe H.1215/M.1799-1800 tarihli olup üç satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Baş tarafı kırıktır. Satır araları çizgisizdir. (Fotoğraf no:34) Kitabesi şu şekildedir:

1. Merhum Ahmed Efendi	.۱ مرحوم احمد
2. Ruhuna Fatiha	.۲ روحنه فاتحه
3. Sene 1215	.۳ سنه ۱۲۱۵

35. Osman oğlu Osman'ın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi kırık dikey dikdörtgen formunda 62x22 cm olup, ayak şâhidesi 22x36 cm'dir. Kitabe H.1295/M.1877-1878 tarihli olup

beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Baş tarafı kırıktır. Satır aralarında çizgiler vardır. (Fotoğraf no:35) Kitabesi şu şekildedir:

1. Hüve'l-Bâki sene 1295	١. هو الباقي سنة ١٢٩٥
2. Tıfıl iken gitti dâr'ı cinâna	٢. طفل ايكن گيتدی داری جنانه
3. Şüphesiz seyrederek bu bağ'ı bostana	٣. شبههسز سير ايدر بو باغی بوستانه
4. Osman oğlu	٤. عثمان اوغلی
5. Osman'ın ruhuna Fatiha	٥. عثمانک روحنه فاتحه

36. Mustafa Oğlu Ahmed'in Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi başlıksız dikey dikdörtgen formunda 72x38cm'dir. Kitabe H.1204/M.1789-1790 tarihli olup, beş satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir. (Fotoğraf no:36) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	١. اه من الموت
2. Mustafa oğlu	٢. مصطفى اوغلو
3. Merhum Ahmed	٣. مرحوم احمد
4. Ruhuna Fatiha	٤. روحنه فاتحه
5. Sene 1204	٥. سنة ١٢٠٤

37. Abdullah Oğlu Muhammed Efendi'nin Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi nezkeb sarık başlıklıdır. Dikey dikdörtgen formunda 80x24 cm olup, ayak şâhidesi 87x30 cm'dir. Kitabede tarih yoktur. Dört satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir.(Fotoğraf no:37) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	١. اه من الموت
2. Abdullah oğlu	٢. عبدالله اوغلو
3. Merhum Muhammed Efendi	٣. مرحوم محمد افندی

38. Muhammed'in Oğlu Mustafa'nın Mezarı

Mezarın mermerden baş ve ayak şâhidesi mevcuttur. Başucu şâhidesi kısa başlıklı örfî sarıktır. Dikey dikdörtgen formunda 76x24 cm olup, ayak şâhidesi 88x30 cm'dir. Kitabede tarih yoktur. Dört satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir. (Fotoğraf no:38) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	١. اه من الموت
2. Muhammed'in	٢. محمدن
3. Oğlu merhum	٣. اوغلو مرحوم
4. Mustafa ruhuna	٤. مصطفى روحنه

39. İsimsiz, İbrahim Oğlu'nun Mezarı

Mezarın mermerden baş şâhidesi mevcuttur. Ayak şâhidesi yoktur. Başucu şâhidesi başlıksız dikey dikdörtgen formunda 72x38cm'dir. Kitabe H-1215/M-1799-1800 tarihli olup dört satır halinde celi sülüs hatla Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. İsimlidir. İbrahim oğlu şeklinde yazılmıştır. Satır araları çizgisizdir. (Fotoğraf no:39) Kitabesi şu şekildedir:

1. Âh mine'l-mevt	١. اه من الموت
2. İbrahim oğlu	٢. ابراهيم اوغلو
3. Ruhuna Fatiha	٣. روحنه فاتحه
4. Sene 1215	٤. سنه ١٢١٥

DEĞERLENDİRME

Kiraz Karaman Mahallesi Mezarlığında incelediğimiz mezar taşları, üzerindeki yazı çeşitleri, edebi metinler, tipoloji ve süsleme sanatları açısından bulunduğu bölge ve coğrafyadaki diğer mezar taşları hakkında yapılan çalışmalar (Yılmaz 2013, Ülker 1989, Tunçel 1989, Biçici 2009) ile benzerlik göstermektedir.

Kitabelerin ekseriyeti Osmanlı Türkçesi ile olup, Arapça kitabe azdır. Kitabelerde ağırlıklı olarak celi sülüs ve talik yazı kullanılmıştır. Nadiren de olsa rik'a yazılı kitabelere de rastlanır.

Mezarların tamamı şahideli mezarlardır. Mezarların bir kısmında baş ve ayak şahideleri bulunurken, bazılarında baş şahidesi mevcuttur. Şahidelerin tamamı dikdörtgen formdadır. Erkek mezarlarının baş taşlarında süsleme unsurları bulunmamaktadır. Kadın mezarlarının baş taşlarında tepelik ve alınlık kısmında süslemelere yer verilmiştir. Erkek mezar taşlarında başlık olarak sarık, kavuk ve fes kullanılmıştır.

Mezar taşlarında başlık olarak "Hüve'l – Bâkî, Hüve'l – Muîn, Hüve'l – Hayy, Âh mine'l – mevt" ibareleri kullanılmıştır. Başlıkta tarih bulunan mezar taşı da çoktur.

Genç yaşta vefat edenlerin Türkçe kitabelerinde "Tıfil iken gitti dâr'ı-cinâna, Genç yaşta gitti ruhum cennete, Âh ile zâr kılarım gençliğime doymadım" ibareleri kullanılmıştır. Arapça kitabelerde ise genellikle "Îlâhi ente rahmanî, Recâi minke gufrânî" ibaresi kullanılmıştır.

SONUÇ

İzmir Kiraz Karaman Mahallesi mezarlığında yapmış olduğumuz saha çalışması neticesinde Osmanlı Türkçesi ile yazılmış otuz dokuz mezar taşı tespit edilip, okunmuştur. Bazı mezar taşlarının kireç ile boyanmış olması mezar taşlarının okunmasını güçleştirmiştir. Zamanın verdiği tahribat ve bozulmalar da mevcuttur. Kırılmış (Fotoğraf 7-23-35) ve başlıkları olmayan (Fotoğraf 29-30-31-32-34-36-39) mezar taşları da tespit edilmiştir. Bir mezar taşı isimli (Katalog 39), iki mezar taşı da tarihsizdir. (Katalog 37-38). Üç adet seyyid (Katalog 23-29-30) tesbit edilmiştir. Tespit edilen mezar taşlarından yirmi dokuz erkek, on tanesi de kadın mezarlarıdır. Yirmi beş (25) nolu mezar taşında besmele ve kelime-i tevhid bulunmaktadır. Erkek mezar taşlarından on beş tanesi (Fotoğraf 1-3-5-7-8-9-10-13-14-19-20-22-25-26) fes başlıklı, yedi tanesi (Fotoğraf 2-16-23-28-33-37-38) de sarık başlıklıdır. Ayrıca yirmi altı (26) nolu erkek mezar taşında köstekli saat kabartması dikkat çekicidir. Aynı mezar taşında "genç yaşta gitti ruhum cennete" şeklindeki ifade ile bize ölenin genç olduğu bilgisini vermektedir. Ayrıca otuz beş(35) nolu mezarda da 'tıfil iken gitti ruhum cennete' ifadesi ile ölenin çocuk yaşta öldüğünü, yine yirmi (20) nolu mezarda da "Ah ile zar kılarım gençliğime doymadım" ifadesi de bu gerçeğin mezar taşlarına yansımalarıdır. Kadın mezar taşları çiçek motifli, bir tanesi

camii tasvirli (Fotoğraf 21), bir tanesi ay yıldızlı kabartmalıdır (Fotoğraf 27). Ayrıca aynı mezar taşında da ölüm tarihinin yanına yaşı on yedi şeklinde yazılıp, yine ölenin genç yaşta olduğunu haber vermektedir. Ayrıca bazı mezar taşlarında ‘hüve’l-baki’ gibi klasik başlangıç cümlesinden sonra “Ne kadar şâyii olursa cihanda şânın – Âkibet iki taş olur nişânın” (Katalog 6) ibaresi halk arasındaki “dünya Sultan Süleymana da kalmadı” sözünün mezar taşlarına yansımaları olarak görülebilir. Tespit edilen en eski tarihli mezar taşı H-1192/M-1782-1783 tarihli olup Ali oğlu Mustafa’nın mezarıdır (Katalog 28). En yeni tarihli olanı ise hicri yılı yazılmamış olup, miladi 1931 tarihli Ali Hafız Zevcesi Şerife’nin mezarıdır (Katalog 25). Mezar taşlarının şâhidelerinin otuz altı tanesi celi sülüs, üç tanesi ise talik hat ile yazılmıştır. Yine mezar taşlarından sadece üçü (Katalog 7-13-19) Arapça, geri kalanı Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Mezar taşlarından zamana yenik düşen birkaçı hariç, genelini durumu iyidir.

Tablo 1: Kiraz Karaman Mahallesi Mezar Taşlarının Tablo Halinde Gösterimi

No	İsim	Baş Şahidesi	Ayak Şahidesi	Tarih	Yazı	Not
1	Süleyman Mahdumu Mehmed	Hamidi fes Başlıklı dikdörtgen formunda 58x20 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 58x24cm ebadında	H.1331/ M.1912-1913	Altı satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
2	Mustafa Efendi Oğlu İsmail Efendi	Sarıklı fes başlıklı dikdörtgen formunda 76x29 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 74x26cm ebadında	H.1308/ M.1890-1891	Altı satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
3	Mehmed Oğlu Mustafa	Azizi fes Başlıklı dikdörtgen formunda 94x25 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 68x24cm ebadında	H.1205/ M.1790-1791	Beş satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
4	Mustafa Kızı Gülsüm	Çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 49x24cm	Dikdörtgen formunda 28x20cm ebadında	H.1202/ M.1787-1788	Üç satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
5	Ali’nin Mahdumu Hüseyin	Azizi fes Başlıklı dikdörtgen formunda 80x21 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 62x24 cm ebadında	H1223/ M.1807-1808	Altı satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
6	Süleyman’ın Zevcesi Fatıma	Çiçek motifli dikdörtgen baş tarafı üçgen, formunda 103x25cm	Yok	H.1327/ M.1908-1909	Altı satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
7	Karabıyık Oğlu Hüseyin	Hamidi fes Başlıklı dikdörtgen formunda 85x23 cm ebadında	Yok	H.1318/ M.1899-1900	Beş satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır. Fes başlığının bir kısmı

						kırılmış haldedir.
8	İbrahim Mahdumu Mustafa	Azizi fes Başlıklı dikdörtgen formunda 58x22 cm ebadında	Yok	H.1318/ M.1899-1900	Dört satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
9	Hüseyin Mahdumu Mustafa	Azizi fes Başlıklı dikdörtgen formunda 71x26 cm ebadında	Yok	H.1311/ M.1893-1894	Beş satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
10	Ali Hafız Mahdumu Molla Mustafa	Sarıklı fes başlıklı dikdörtgen formunda 88x30 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 68x35 cm ebadında	H.1322/ M.1903-1904	Beş satır halinde talik hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
11	Mustafa Kerimesi Sabire	Çiçek motifli Dikdörtgen, formunda baş tarafı üçgen 70x27cm ebadında	Yok	H.1322/ M.1903-1904	Dört satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
12	Çoban'ın Kerimesi Hatice	Çiçek motifli Dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 55x29cm ebadında	Yok	H.1321/ M.1902-1903	Dört satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
13	Mehmet Oğlu Hasan	Hamidi fes Başlıklı dikdörtgen formunda 78x32 cm ebadında	Yok	H.1314/ M.1895-1896	Altı satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
14	İbrahim Oğlu Ömer	Azizi fes Başlıklı dikdörtgen formunda 110x28 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 103x33cm ebadında	H.1303/ M.1885-1886	Yedi satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
15	Mustafa Kerimesi Fatıma	Çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 58x32cm ebadında	Dikdörtgen formunda 43x28 cm ebadında	H.1202/ M.1787-1788	Altı satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
16	Koca İbrahim Oğlu Hasan	Kısa başlıklı örfi sarıklı, dikdörtgen formunda 98x22 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 66x22 cm ebadında	H.1228/ M.1812-1813	Beş satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.

17	Halil Efendi Zevcesi Fatıma	Çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 85x31cm ebadında	Dikdörtgen formunda 68x30 cm ebadında	H.1305/ M.1887-1888	Altı satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
18	Molla Mehmed Kerimesi Abide	Çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 55x28cm	Dikdörtgen formunda 60x26 cm ebadında	H.1307/ M.1889-1890	Dört satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
19	Hacı İmam Oğlu Süleyman	Sarıklı fes başlıklı dikdörtgen formunda 72x27 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 65x25 cm ebadında	H.1330/ M.1911-1912	Beş satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
20	Hasan Mahdumu Ali	Azizi fes Başlıklı dikdörtgen formunda 71x28 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 71x28cm ebadında	H.1340/ M.1921-1922	Beş satır halinde talik hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
21	İsmail'in Kerimesi Fatıma	Cami tasvirli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 113x35cm ebadında	Dikdörtgen formunda 68x34cm ebadında	H.1215/ M.1799-1800	Dört satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
22	Osman Oğlu Hacı Molla Ahmed	Ulema sarığı başlıklı, dikdörtgen formunda 95x26 cm ebadında	Yok	H.1188/ M.1773-1774	Beş satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
23	Ahmed'in Oğlu Seyyid Muhammed	Kısa başlıklı örfi sarıklı ,dikdörtgen formunda 105x25 cm ebadında	Yok	H.1212/ M.1796-1797	Altı satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır. Ağaca yaslanmış ve kırık halde.
24	İsmail Kerimesi Aişe	Çiçek motifli dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda	Yok	H1215/ M. 1799-1800	Altı satır halinde celi sülüs hat Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.

		80x32cm ebadında				
25	Ali Hafız Zevcesi Şerife	Dikey dikdörtgen, uç tarafı üçgen formunda dikdörtgen formunda 88x26 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 86x28cm ebadında	1931 (Hicri yıl yoktur)	Altı satır halinde, talik hat, Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır.
26	Bayram Oğlu Hüseyin	Azizi fes başlıklı dikdörtgen formunda 78x26 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 74x28cm ebadında	H.1340/ M.1921- 1922	Altı satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır. İlk satırda köstekli saat tasviri vardır.
27	Mustafa Kerimesi Abide	Çiçek motifli, ay yıldız kabartmalı, dikdörtgen, baş tarafı üçgen formunda 56x28cm ebadında	Dikdörtgen formunda 52x24cm Ebadında	H.1347/ M.1927- 1928	Dört satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır aralarında çizgiler vardır. Baş şahidesinin ucunda ay yıldız kabartması vardır.
28	Ali Oğlu Mustafa	Makdem kısa başlıklı sarıklı, dikdörtgen formunda 58x22 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 54x28cm ebadında	H.1192/ M.1782- 1783	Beş satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.
29	Ahmed'in Oğlu Seyyid Mustafa	Başlıksız, dikdörtgen formunda 102x36 cm ebadında	Yok	H.1212/ M.1796- 1797	Beş satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.
30	Hüseyin Oğlu Seyyid Mustafa	Başlıksız, dikdörtgen formunda 62x22 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 68x28cm ebadında	H.1218/ M.1802- 1803	Beş satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.
31	Karaca Oğlu Muhammed Ali	Başlıksız, dikdörtgen formunda 58x22 cm ebadında	Yok	H.1324/ M.1905- 1906	Beş satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.
32	Ali'nin Oğlu Hüseyin	Başlıksız, dikdörtgen formunda 66x36 cm ebadında	Yok	H.1215/ M.1799- 1800	Beş satır halinde sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.
33	Hüseyin oğlu Hüseyin	Kısa başlıklı örfi sarıklı ,dikdörtgen formunda 78x24 cm ebadında	Yok	H.1219/ M.1803- 1804	Beş satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.

34	Merhum Ahmed Efendi	Başlıksız, dikdörtgen formunda 54x22 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 68x30cm ebadında	H.1215/ M.1799-1800	Dört satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	İlk satırı kırıktır. Satır araları çizgisizdir.
35	Osman oğlu Osman	Başı kırık, dikdörtgen formunda 62x22 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 22x36cm ebadında	H.1295/ M.1877-1878	Beş satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Baş tarafı kırıktır. Satır aralarında çizgiler vardır.
36	Mustafa Oğlu Ahmed	Başlıksız, dikdörtgen formunda 72x38 cm ebadında	Yok	H.1204/ M.1789-1790	Beş satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.
37	Abdullah Oğlu Muhammed Efendi	Nezke sarık başlıklıdır. Dikdörtgen formunda 80x24 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 87x30cm ebadında	Yok	Dört satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.
38	Muhammed'in Oğlu Mustafa	Kısa başlıklı örfi sarıklı ,dikdörtgen formunda 76x24 cm ebadında	Dikdörtgen formunda 88x30cm ebadında	Yok	Dört satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	Satır araları çizgisizdir.
39	İsimsiz, İbrahim Oğlu	Başlıksız, dikdörtgen formunda 72x38 cm ebadında	Yok	H.1215/ M.1799-1800	Dört satır halinde celi sülüs hat, Osmanlı Türkçesi	İsim yoktur. Satır araları çizgisizdir.

Kaynakça

- Aksakal, A. (2013). Kiraz Her Yönüyle Keles'ten Kiraz'a Yolculuk, Kiraz.
- Berk, S. (2006). Zamanı Aşan Taşlar, İstanbul.
- Biçici, H. K. (2009) "Tire Müzesi'nde Bulunan Süslemeli Mezar Taşlarından Bazı Örnekler (XVIII-XX. yy.)", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 50:1, ss.109-150.
- Bozkurt, N.(2004).“Mezarlık”, Diyanet İslam Ansiklopedisi,C:XXIX,519-522.
- Daş, E. - Çakmak, Ş. (2013). Karşıyaka'nın Taş Çiçekleri (Osmanlı Mezar Taşları ve Erken Cumhuriyet Dönemi Mezar Taşlarından Örnekler), İzmir.
- Tunçel, G. (1989). Batı Anadolu Bölgesinde Cami Tasvirli Mezar Taşları, İstanbul.
- Ülker, N. (1985) “İzmir'in Pınarbaşı Mezar Kitabeleri I (XVIII- XIX.yüzyıl)”, II.Araştırma Sonuçları Toplantısı, 16-20 Nisan 1984, Ankara, s.1-20.)
- Yılmaz, E. (2013). İzmir-Ödemiş'teki Türk İslam Devri Mezar Taşları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi) ,Van.

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf No:1 Süleyman Mahdumu Mehmed'in Mezarı

Fotoğraf No: 2 Mustafa Efendi Oğlu İsmail Efendi'nin Mezarı

Fotoğraf No: 3 Mehmed Oğlu Mustafa'nın Mezarı

Fotoğraf No: 4 Mustafa Kızı Gülsüm'ün Mezarı

Fotoğraf No:5 Ali'nin Mahdumu Hüseyin'in Mezarı

Fotoğraf No:6 Süleyman'ın Zevcesi Fatma'nın Mezarı

Fotoğraf No:7 Karabiyik Oğlu Hüseyin'in Mezarı

Fotoğraf No:8 İbrahim Mahdumu Mustafa'nın Mezarı

Fotoğraf No:9 Hüseyin Mahdumu Mustafa'nın Mezarı

Fotoğraf No:10 Ali Hafız Mahdumu Molla Mustafa'nın Mezarı

**Fotoğraf No:11 Mustafa Kerimesi Sabire'nin
Mezarı**

**Fotoğraf No:12 Çoban'ın Kerimesi Hatice'nin
Mezarı**

Fotoğraf No:13 Mehmet Oğlu Hasan'ın Mezarı

Fotoğraf No: 14. İbrahim Oğlu Ömer'in Mezarı

Fotoğraf No:15 Mustafa Kerimesi Fatıma'nın Mezarı

Fotoğraf No:16 Koca İbrahim Oğlu Hasan'nın Mezarı

Fotoğraf No:17 Halil Efendi Zevcesi Fatıma'nın Mezarı

Fotoğraf No:18 Molla Mehmed Kerimesi Abide'nin Mezarı

Fotoğraf No:19 Hacı İmam Oğlu Süleyman'nın Mezarı

Fotoğraf No:20 Hasan Mahdumu Ali'nin Mezarı

Fotoğraf No:21 İsmail Kerimesi Fatma'nın Mezarı

Fotoğraf No:22 Osman Oğlu Hacı Molla Ahmed'in Mezarı

Fotoğraf No:23 Ahmed'in Oğlu Seyyid Muhammed'in Mezarı

Fotoğraf No:24 İsmail Kerimesi Aişe'nin Mezarı

Fotoğraf No:25 Ali Hafız Zevcesi Şerife'nin Mezarı

Fotoğraf No:26 Bayram Oğlu Hüseyin'in Mezarı

Fotoğraf No:27 Mustafa Kerimesi Abide'nin Mezarı

Fotoğraf No:28 Ali Oğlu Mustafa'nın Mezarı

Fotoğraf No:29 Ahmed'in Oğlu Seyyid Mustafa'nın Mezarı

Fotoğraf No:30 Hüseyin Oğlu Seyyid Mustafa'nın Mezarı

Fotoğraf No:31 Karaca Oğlu Muhammed Ali'nin Mezarı

Fotoğraf No: 32 Ali'nin Oğlu Hüseyin'in Mezarı

Fotoğraf No:33 Hüseyin oğlu Hüseyin'in Mezarı

Fotoğraf No:34 Merhum Ahmed Efendi'nin Mezarı

Fotoğraf No: 35 Osman oğlu Osman'ın Mezarı

Fotoğraf No:36 Mustafa Oğlu Ahmed'in Mezarı

Fotoğraf No:37 Abdullah Oğlu Muhammed Efendi'nin Mezarı

Fotoğraf No: 38 Muhammed'in Oğlu Mustafa'nın Mezarı

Fotoğraf No: 39 İsimsiz, İbrahim Oğlunun Mezarı

Fotoğraf No: 40 Kiraz Karaman Mahallesi Mezarlığı Genel Görünüşü